

Til: Utdanningskomitéen
Fra: Avdelingsdirektør, Avdeling for fagstøtte

Sakstype: Diskusjonssak

Møtesaksnr.:

Møtenr.: 05/2017

Møtedato: 19.05.17

Notatdato: 15.05.17

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Silje Winther, Avdeling for fagstøtte

Endret modell for kopiavgift og utsalgspris på kompendier

Bakgrunn

Universitetet i Oslo betaler vederlag til Kopinor for kopiering og bruk av opphavsrettslig materiale til studenter. Vederlaget til Kopinor dekkes delvis inn gjennom kopiavgift betalt av studentene og gjennom salg av kompendier. Dagens modell gir en urimelig skjev fordeling av kostnadene, slik at studenter på HF og SV står for 66 % av vederlaget som hentes inn via kompendiesalget. Samlet inndekning var for 2016 om lag 3,0 mill. kr lavere enn det UiO betalte til Kopinor. Det er behov for å se på innretningen for å sikre en mer rettferdig modell hvor studentene belastes like mye uavhengig av fagområde og at UiO får dekket en større andel av vederlaget til Kopinor. UiO innførte kopipenger høsten 2003.

Hovedproblemstillinger

Det foreslås en ny modell for dekking av vederlaget til Kopinor som både dekker de reelle kostnadene og som gir en mer rettferdig fordeling av kostnadene mellom studentene.

Modellen inneholder tre komponenter:

- Kopiavgiften endres til en ren Kopinoravgift og økes til 200 kr per semester for heltidsstudenter og 100 kr for deltidsstudenter
- Utsalgsprisen for kompendier settes ned fra 1,43 kr per side til 1 kr per side
- Studentenes frie utskriftskvote økes fra 250 sider til 350 sider

Endringer i kopiavgiften og utsalgsprisen for kompendier vedtas av Universitetsstyret. Dersom vedtak fattes før sommeren, kan ny modell innføres fra våren 2018.

FORSLAG TIL VEDTAK:

Utdanningskomiteen støtter forslag til ny modell for kopiavgift og utsalgspris på kompendier

Vedlegg: Notat om endret modell for kopiavgift og utsalgspris på kompendier

Til: Utdanningskomiteen

Dato: 15. mai 2017

Endret modell for kopiavgift og utsalgspris for kompendier

Universitetet i Oslo betaler i henhold til Kopinoravtalen et vederlag til Kopinor for kopiering og bruk av opphavsrettslig materiale til studenterⁱ. Vederlaget til Kopinor dekkes delvis inn gjennom kopiavgift betalt av studenteneⁱⁱ og gjennom salg av kompendier. I henhold til gratisprinsippet så skal høyere utdanning være uten studieavgifter for studentene, men studentene dekker normalt sine egne læremidler. Kunnskapsdepartementet har definert læremidler som materiell som studentene med rimelighet skal finansiere selv slik som lærebøker, kompendier, kopier, utskrifter, papir og lignende, eller IKT-baserte paralleller til dette.

Dagens modell hvor deler hentes inn gjennom salg av kompendier innebærer at studenter på enkelte fakulteter bidrar vesentlig mer til å dekke vederlaget enn andre, selv om UiO betaler samme sum for hver enkelt student. Samlet inndekning av vederlaget fra kopipenger og salg av kompendier var for 2016 om lag 3,0 mill. kr lavere enn det UiO betalte til Kopinor.

Det er behov for å se på innretningen for å sikre en mer rettferdig modell hvor studentene belastes like mye uavhengig av fagområde og at UiO får dekket en større andel av vederlaget til Kopinor.

Inndekning av vederlaget til Kopinor

I 2016 betalte UiO 9,4 mill. kr i vederlag til Kopinor for kopiering og bruk av opphavsrettslig materiale til studenterⁱⁱⁱ. For 2017 er det forventet at vederlaget vil være på om lag 9,7 mill. kr.

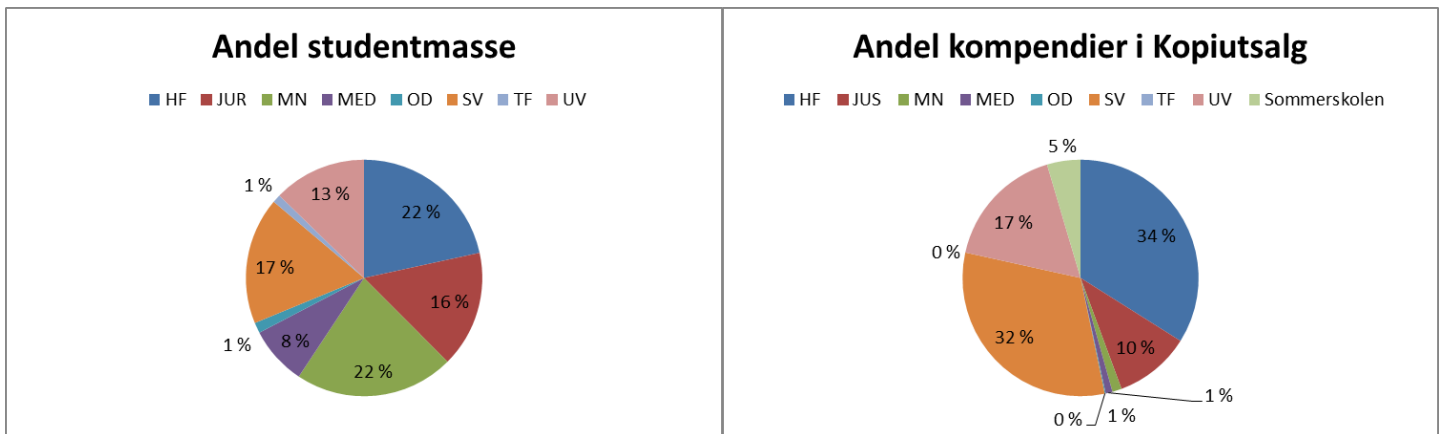
Kompendiene selges til selvkost til studentene. Av den fastsatte utsalgsprisen på 1,43 kr per side går i underkant av 30 % til å dekke Kopinors vederlag, mens det resterende dekker produksjonskostnader. Studentene betaler en kopiavgift per semester på 100 kr for heltidsstudenter og 50 kr for deltidsstudenter. Kopiavgiften er også ment å dekke kostnader til utskrifter og vedlikehold av printere, og dersom denne kostnaden regnes inn blir underdekningen vesentlig høyere enn tabellen under viser.

År	Vederlag UiO betalte til Kopinor	Kopinorkomponent solgte kompendier	Innbetalt kopiavgift	Udekket kostnad Kopinor
2015	9 000 000	2 000 000	4 500 000	2 500 000
2016 ^{iv}	9 400 000	1 800 000	4 600 000	3 000 000
2017 estimert	9 700 000	1 800 000	4 600 000	3 300 000

Salg av kompendier gjennom Kopiutsalget

UiO har en betydelig andel av sitt pensum i kompendier, og det produseres vesentlig flere kompendier ved UiO enn ved andre institusjoner. En gjennomgang av kompendiene som selges via Kopiutsalget viser at det er store forskjeller både mellom fakultetene og ulike institutter. HF og SV står alene for 66 % av alle kompendiene som selges, men utgjør 39 % av studentmassen. MN har derimot 22 % av studentene, men benytter Kopiutsalget i svært liten grad.

Kopiavgift ved andre institusjoner

Institusjonene har valgt ulike modeller for inndekking av kostnader til kopiering, utskrifter og Kopinor (vedlegg 1).

Forslag til ny modell

Det foreslås en ny modell for dekking av vederlaget til Kopinor som gir en mer rettferdig fordeling av kostnadene mellom studentene, og som er nærmere å dekke de reelle kostnadene til Kopinor.

Modellen inneholder tre komponenter:

- Kopiavgiften endres til en ren Kopinoravgift og økes til 200 kr per semester for heltidsstudenter og 100 kr for deltidsstudenter
- Utsalgsprisen for kompendier settes ned fra 1,43 kr per side til 1 kr per side
- Studentenes frie utskriftskvoté økes fra 250 sider til 350 sider

Tabell 1 Dagens modell

Kostnad student per semester	Sidepris 1,43 kr	Kopiavgift 100 kr	Total kostnad
1 kompendium à 250 sider	358 kr	100 kr	458 kr
3 kompendier à 250 sider	1073 kr	100 kr	1173 kr
5 kompendier à 250 sider	1788 kr	100 kr	1888 kr

Tabell 2 Ny modell

Kostnad student per semester	Sidepris 1 kr	Kopiavgift 200 kr	Total kostnad
1 kompendium à 250 sider	250 kr	200 kr	450 kr
3 kompendier à 250 sider	750 kr	200 kr	950 kr
5 kompendier à 250 sider	1250 kr	200 kr	1450 kr

For en student på et studium hvor mye av pensum er samlet i kompendier vil det bli betydelig rimeligere med en modell hvor kostnadene for Kopinor kun kreves inn som en generell avgift. For studenter som i liten grad har kompendier gjennom Kopiutsalget vil det være tilnærmet samme kostnad som i dag. Studenter på fag uten kompendier vil få en økning i avgiften fra 100 kr til 200 kr per semester, men samtidig vil antallet frie utskrifter øke for alle studenter slik at det er mindre behov for å kjøpe ekstra utskriftskvoter.

Samlet vil en ny modell hente inn en større andel av vederlaget og gi både en bedre og mer rettferdig fordeling av kostnadene til Kopinor enn i dag, og det vil innebære en betydelig reduksjon i kostnader for studenter på studier med mye kompendier på pensum.

Med hilsen

Hanna Ekeli

Vedlegg 1 Organisering ved andre institusjoner

Saksbehandler: Silje Winther, silje.winther@admin.uio.no, 22 84 11 67

ⁱ I tillegg blir det betalt et vederlag for ansattes kopiering og bruk av opphavsrettslig materiale, for tiden på 350,96 kr per ansatt (heltidsekvivalent) per år, for 2016 utgjorde dette 2,2 mill. kr.

ⁱⁱ Anledningen til å kreve inn kopiavgift er regulert i *forskrift om egenbetaling ved universiteter og høyskoler § 3-3 Andre utgifter knyttet til studiene (1)* «For studieprogrammer eller fag/emner der institusjonene ikke kan kreve egenbetaling etter forskriftens § 3-1 og § 3-2, kan institusjonen heller ikke kreve betaling av studenter utover reelle kostnader knyttet til læremidler. Eventuelt vederlag for vernet materiale etter opphavsrettslovgivningen kan inngå i betalingsgrunnlaget. Institusjonene kan ikke ta betaling for studieinformasjon.» UiO innførte kopipenger høsten 2003.

ⁱⁱⁱ For høsten 2016 og våren 2017 betaler UiO et vederlag for studentenes bruk på 195,80 kr per student (heltidsekvivalent) per semester, til sammen 391,60 kr per student (heltidsekvivalent) per år. Satsene justeres med virkning for påfølgende studieår i henhold til endringen i Statistisk Sentralbyrås konsumprisindeks per 15. april 2017.

^{iv} Vederlaget økte fra høsten 2016, våren 2016 var satsen 189,68 kr per student (heltidsekvivalent)

Vedlegg 1 Organisering ved andre institusjoner

Institusjon	Kopiavgift	Kopiavgiften dekker	Merknad
Høgskolen i Oslo og Akershus	220 kr per semester	Deler av vederlaget til Kopinor, samt utskriftskvote	Utskriftskvote på 20 kr, dekker 50 sider svart/hvitt, må betale for utskrifter utover dette
Høgskolen i Sørøst-Norge	215 kr per semester for Kopinor og utskriftstjenester 100 kr per semester for studentutskrifter	Vederlag til Kopinor og utskrifter. Utskriftstjenester dekker materiale som studentene får utdelt, mens studentutskrifter er det de skriver ut selv	Nettstudenter uten samlinger betaler 171 kr per semester i Kopinoravgift
Høgskolen på Vestlandet	200 kr per semester	Kopi- og læremiddelsavgift inkludert vederlag til Kopinor og kostnader Bolk	Betaling for utskrifter i tillegg, ikke en samordnet løsning mellom de fusjonerte institusjonene
NMBU	Nei		Har en liten startskvote, må betale for utskrifter utover dette
Nord universitet	155 kr per semester	Vederlag til Kopinor	Betaling for kompendier og utskrifter
NTNU	Nei		Ca. 300 kompendier i året, ingen egenbetaling. Studentene får en utskriftskvote på 300 kr per semester, må betale for utskrifter utover dette. Institusjonene på Gjøvik, Ålesund og Sør-Trøndelag har hatt kopiavgift før fusjonen
Universitetet i Agder	175 kr per semester i Kopinoravgift 100 kr per semester for diverse materiell	Vederlag til Kopinor, og diverse materiell	Ca 175 kompendier i året. UiA sentralt betaler hele regningen for klareringen og produksjon av kompendiefilene i Bolk. Studentene betaler hvis de ønsker ferdig trykt kompendium via trykkeriet, eller for de kopiene de selv vil ha ut fra kompendiefilene de finner i sitt fronterom.
Universitetet i Bergen	Nei		Studentene kjøper kompendieartikler gjennom Litteraturkiosken. Får 50 kopiesider per semester, må betale for utskrifter utover dette.
Universitetet i Stavanger	190 kr per semester i Kopinoravgift 50 kr per semester for undervisningsmateriell	Vederlag til Kopinor, undervisningsmateriell	Startskvote på 25 kr (ca 70 sider svart/hvitt), må betale for utskrifter utover dette
UiT – Norges arktiske universitet	Nei		Studentene får en utskriftskvote på 100 kr per semester, må betale for utskrifter utover dette